

İÇİNDEKİLER | CONTENT

Editörden | Editorial

Necmettin Gökür

7 – 8

Makaleler | Articles

Kur'ân'da Vezn, Mîzân ve Mevzûn Kelimeleri
-Vücûh ve Nezâir Bağlamında Bir İnceleme-
Wazn, Mizan and Mawzun Words in The Quran
كلمات "الوزن"، و"الميزان"، و"الموزون" في القرآن الكريم

Murat Kaya

9 – 36

Kur'ân-ı Kerim'de Ümniyye Kavramı

Umniyye Concept in the Qur'an

الامنية في القرآن الكريم

Meral Salman

37 – 58

Kelamcı Usulcülerin Usûl Düşüncesinde Akıl-Nakil İlişkisi: Gazzâlî Örneği
The Relationship Between Reason-Religious Text in Thought of al-Mutakallimîn:

The Case of al-Ghazali

علاقة العقل بالنقل في فهم الأصوليين المتكلمين: الغزالي نموذجاً

Yusuf Eşit

59 – 76

Dini İstismar Eden Örgütlerin Şiddet ve Terör Konusundaki Teolojik Gerekçeleri

Theological Reasons of Religious Violence and Terror

التنظيمات المستغلة للدين ومسوغاتها العقدية في العنف والإرهاب

Fatih Kurt

77 – 98

İmâm Buhârî'nin Nasslar Arası Teâruzu Giderme Yöntemi

Imam Bukhari's Method of Elimination of Contradiction Between Evidence

منهج الإمام البخاري في دفع التعارض بين النصوص

Hamit Sevgili

99 – 118

Geschichte des Qorāns (Kur'ān Tarihi)'in Kaynakları -Batılı Kaynaklar-
Resources of Geschichte des Qorāns (The History of The Qorān)

-Western Sources-

تاريخ القرآن (Geschichte des Qorāns) مصادر

-المصادر الغربية-

Müslüm Yıldırım

119 – 174

Araştırma Notları | Review Articles

İnançsızlığa Karşı İç Bünyeyi Güçlendirme

Cağfer Karadaş

175 – 187

Tanıtım ve Değerlendirmeler | Reviews

Mekân ve Müslüman Şehir Hayatı: Fes Labirentinin Sınırlarında

Elif Özdoğan

189 – 193

Modernliğin Eşiğinde Bir Osmanlı Şehri: Halep

Mahmut Emre Arslan

193 – 199

Kıyametin Gölgesinde Yeni Dini Hareketler ve Şiddet

Furkan Yılmaz

199 – 202

Hıristiyan Kültürü ve Hadisler

Mahmut Toslak

203 – 205

Yayın İlkeleri | Editorial Guidelines

207 – 208

EDİTÖRDEN | EDITORIAL

Değerli Okurlarımız,

Usul dergimiz bu sayısından itibaren yeni bir yapılanmaya gitmektedir. Bu, hem dergimizin kendi iç dinamiklerinin geldiği nokta itibarıyla, hem de uluslararası platformlarda daha tanınır olmak için gereken düzenlemeler sebebiyle yapılmaktadır. Peki neler yaptık?

Öncelikle dergimizin adından başlayalım. Bildiğiniz üzere dergimiz baştan beri “Usûl İslam Araştırmaları” adıyla yayınlanmakta idi. İsimde iki değişiklik oldu. Birincisi “Usûl” şeklinde uzatma işaretiyle yazdığımız kelime artık uzatma işareti kullanılmadan “Usul” olarak yazılacaktır. Dergimize yapılan atıflarda dergi isminin yazımındaki tutarsızlıkları en aza indirmek ve dijital arama platformlarında uzatma işaretinin getirdiği zorlukları aşmak ve daha standart bir erişim sağlamak için bu gerekli görüldü. İkinci olarak da, dergi isminin yazımında birlik sağlayabilmek amacıyla atıflarda “İslam Araştırmaları” tanımlamasına yer verilmemesi için derginin kısa isminin “USUL” şeklinde büyük harflerle yazılmasına karar verildi. Bunun bir çeşit markalaşmayı kolaylaştıracağı da düşünülmektedir.

Yapılan bir başka önemli yenilik, derginin yönetim birimlerinde olmuştur. Bundan sonra “alan editörleri” kurulu da yayın kurulunun yanında söz sahibi olacaktır. Böylelikle yazı akışının daha hızlı takip edilmesi amaçlanmaktadır.

Burada bir borcumuzu da mutlaka dile getirmemiz gerekmektedir.

Usul dergisinin fikir ve isim babası, kurucusu ve başından bu yana editörü olarak her daim başımızda bulunan, bize her açıdan “hocalık” yapmış olan çok değerli büyüğümüz Prof.Dr. Faruk BEŞER’e teşekkür ve minnet borçluyuz. Bu öyle bir borç ki ödeme imkanı-mız bulunmamakta. Bu sebeple bizim ödemekte aciz kaldığımız bu borcu Yüce Allah’ın en güzel bir şekilde ödeyeceğine inanıyoruz. Hocamıza sağlık ve afiyetler dilerken hem elini hem de duasını üzerimizden eksik etmemesini istirham ediyoruz.

Bu sayımızda altı makalemiz, bir araştırma notumuz ve dört adet de kitap tanıtım ve değerlendirmemiz yer almakta.

“Kur’ân’da Vezn, Mizân ve Mevzûn Kelimeleri -Vücûh ve Nezâir Bağlamında Bir İnceleme-“ adlı ilk makalede Murat KAYA, Kur’ân ilimlerinden biri olan Vücûh ve Nezâir ilmindeki “Vücûh” üzerinde durarak, Kur’ân’ı doğru anlamak için kelimelerinin vücûhunu bilmeye dikkat çekiyor ve örnek olarak vezn, mizân ve mevzûn kelimelerini ele alıyor. İkinci

makalemiz Meral SALMAN'a ait. "Kur'ân-ı Kerim'de Ümniyye Kavramı" adıyla kaleme alınan makalede yazar, Kur'ân'da insanın istek ve temennilerini ifade eden bir kavram olan ümniyye'yi inceliyor ve insan ve toplum hayatını nasıl etkilediğini ortaya koymaya çalışıyor.

Yusuf EŞİT'in yazdığı "Kelamcı Usulcülerin Usûl Düşüncesinde Akıl-Nakil İlişkisi: Gazzâlî Örneği" başlıklı makalemiz, öteden beri filozof, kelamcı ve usulcülerin gündemini meşgul etmiş bir konu olan akıl nakil ilişkisini Gazzâlî üzerinden okumaya çalışıyor. "Dini istismar Eden Örgütlerin Şiddet ve Terör Konusundaki Teolojik Gerekçeleri" adını verdiği yazısında da Fatih KURT, her dine ve her dönemde var olabilen negatif bir nitelik diye tanımladığı din istismarı konusunda -ezici çoğunluğu tarafından onaylanmasa da-, Müslüman çevrelerdeki şiddet odaklı oluşumların düşüncelerini Kur'an ve hadis kaynaklı inanç ilkelerinin istismarı üzerine kurduklarını belirtiyor. Yazar, dini istismar eden radikal örgütlerin kendilerine özgü teolojik altyapıları olduğu üzerinde duruyor. Beşinci yazımız olan "İmâm Buhârî'nin Nasslar Arası Teâruzu Giderme Yöntemi", Hamit SEVGİLİ tarafından yazıldı. Yazarımız, sahâbe dönemi ile birlikte tezahür nassların teâruzu meselesinde İmâm Buhârî'nin teâruzu gidermede izlediği yöntemi tesbit etmeye çalışıyor.

Son makalemiz Müslüm YILDIRIM'a ait. "Geschichte des Qorâns (Kur'ân Tarihi)'in Kaynakları -Batılı Kaynaklar-" adını taşıyan makale, ünlü oryantalist Theodor Nöldeke'nin Kur'ân tarihi hakkında kaleme aldığı eserinde başvurduğu yaklaşık beş yüz civarındaki kaynakları arasında sadece Batılı kaynaklara yer veriyor.

Bir makale formatında olmasa da, ele aldığı konu ve konuyu inceleme bakımından oldukça önemli bir yazımız da, Cağfer KARADAŞ'a ait. Karadaş, "İnançsızlığa Karşı İç Bün-yeyi Güçlendirme" adıyla kaleme aldığı yazısında, insanlığın şu anda inanç, güven ve ahlak krizi içinde bulunduğunu belirterek, bu üç krizi besleyen nedenlerin gerçek dinler ve dindarlar mıdır, yoksa dini ve dindarları zayıflatan inanç dışı akımlar mıdır? sorularına cevap bulmaya çalışıyor ve bu sorunun sağlam temele dayanan, etkileyici ve güçlü ifadelerle cevaplandırılmasının, din karşıtı akımlar karşısında dindarın elini güçlendireceğine vurgu yapıyor.

Kitap tanıtımları bölümümüzde de, Elif ÖZDOĞAN'ın Simon O'Meara'ya ait Mekân ve Müslüman Şehir Hayatı: Fes Labirentinin Sınırlarında, Mahmut Emre ARSLAN'ın, Abraham Marcus'a ait Modernliğin Eşiğinde Bir Osmanlı Şehri: Halep, Furkan YILMAZ'ın, Emine Battal'a ait Kıyametin Gölgesinde Yeni Dini Hareketler ve Şiddet ve Mahmut TOSLAK'ın Özcan Hıdır'a ait Hıristiyan Kültürü ve Hadisler (Zühd Hadisleri Literatürü Özelinde) adlı kitaplarının tanıtım ve değerlendirmelerini bulacaksınız.

Usul yeniden huzurlarımızda....

Prof. Dr. Necmettin Gökkr